СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 130. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 6-го ЧЕРВНЯ 1951. — No. 130. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 6, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки. СІМ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. FIVE CENTS in the U. S. of America. SEVEN CENTS Elsewhere

ВЕРХОВНИЙ СУД ПІДТРИМУЄ ПРИСУД НА ПРОВІДНИХ КОМУНІСТІВ

Визнає закон Смита за конституційний

Вашингтон, 4 червня. — Верховний Суд 6 голосами проти 2 затвердив присуд на одинадцять провідних комуністів, ухвалений федеральним окружним судом у Ню Йорку 14 жовтня 1949 за змову й навчання, як насильно скинути уряд Злучених Держав. На ділі Верховний Суд вирішив, що вважає конституційним федеральний закон Смита, ухвалений в Конгресі на початку другої світової війни для покарання осіб, які порвадять підривну агітацію, скеровану на на сильне повалення уряду. Саме проти цього закону внесли відклик до Верховного Суду засуджені провідники комуністичної партії, бо самий присуд окружного федерального суду був потверджений апеляційним судом нюйорської округи, отже проти такого затвердження нема вже відклику. Верховний Суд став на становищі першого суду, що агітація й навчання засуджених становила дійсну небезпеку і що вони хотіли створити такі відносини, за яких мусів би бути повалений конституційний уряд ЗДА, а на його місце прийшла б комуністична влада. Отже саме тому суд затверджує цей присуд, опертий на законі Смита.

Спротив меншини.

Два члени Верховного Суду, а саме судді Гюґо Л. Блек і Вилйем О. Доґлес, голосували проти затвердження присуду, покликуючись на засаду свободи слова, як довго підсудні не допустилися одвертого насильного вчинку. Генеральний прокуратор Дж. Гаверд МекҐрет після проголошення вирішення Верховного Суду заявив, що це був недобрий день для змовників" і виявив, що департамент справедливости готовий уже до нових дій проти підривних елементів. Одначе це не значить, що комуністична партія розв'язана і поставлена поза законом. Комуністична партія оголосила протест проти вирішення Верховного Суду, називаючи це насиллям над свободою слова, одначе самі засуджені не видали ніякої заяви. Вони досі бу-

Міста Мають Право Заборонити Похатну Торгівлю

Вашингтон. — Верховний Суд ЗДА вирішив, що міста можуть видавати заборону на похатну торгівлю. Це стосується головно продавців журналів, які ходять від дверей до дверей, збираючи передплату. Вирішення було спонукане скаргою на заборону міського уряду в місцевості Александрія, у стейті Луїзіяна, ходити по хатах за передплатою. Суд став на засаді, що така заборона не нарушує свободи слова, бо люди можуть передплачувати собі самі.

СЕН. МекКАРТІ МАЄ ВІСІМ КАНДИДАТІВ НА МІСЦЕ АЧЕСОНА

Вашингтон. — Сен. Джозеф МекКарті, республіканець з Висканзин, заповів, що подасть пропозицію поставити Діна Ачесона, як секретаря стейту, під конституційний суд („імпічмент") за звільнення ген. Доґлеса МекАртура зі становища командувача на Далекому Сході. Хоч МекКарті твердить, що він не хоче давати нікому „цілунку смерти", одначе вже має вісім кандидатів на становище секретаря. Між ними є такі демократи, сенатори: Валтер Ф. Джордж, Ричард Б. Россел, Ґері Ф. Бирд і Джан Спаркман. Республіканці такі: Гаролд Е. Стассен, губ. Тамес Е. Дюї, сен. Вилйем Ноленд і конґресмен Валтер Джуд. МекКарті признає, що сен. Росел переводить переслухання свідків у справі ген. МекАртура зовсім поправно.

АЧЕСОН ОБОРОНЯЄ ПОСТУПЛИВІСТЬ СОВЄТАМ У ЯЛТІ

Вашингтон, 4. чецрвня. — Секретар стейту Дін Ачесон на переслуханні сенатських комісій обороняв американську поступливість Росії на конференції в Ялті 1945 р. На третій день свого свідчення Ачесон у десяти тисяч словах доповів про американську політику на Далекому Сході, обороняючи адміністрацію від закидів легкодушности що до Совєтів. Коли виринуло питання, чому на конференції в Ялті Америка згодилася на приступлення Росії до війни проти Японії три місяці після перемоги в Европі і за те обіцяла, що частина китайської території буде віддана Росії, Ачесон заявив, що „ми тоді ще не знали, чи в нас є атомова бомба, чи нема". Самий Ачесон не брав участи в конференції в Ялті, бо тоді був секретарем стейту Джеймс Бирнс, а Ачесон був асистентом. Одначе він знає, що найкращі американські військові знавці були тоді такої думки, що Японські острови можна буде здобути тільки великими операціями на суходолі, а це була б „жахливо кривава битва". Тоді теж заходила небезпека, що росіяни заждуть аж до кінця війни, отже „доки ми не вичерпали б усю нашу силу й кров для перемоги, а тоді прийшли б і робили б те, що захотіли". Крім того — твердив Ачесон — „Росія мала тоді силу забрати не тільки те, на що дістала згоду в Ялті, але ще й більше того". У Ялті прийшло до порозуміння, що росіяни повинні дістати південну частину Сахаліну, Курильські острови, давн. право Росії в Порт Артурі та Дайрієні і на Манджурській залізниці. Навіть сам ґенераліссімус Чіян Кай-Ші був задоволений угодою в Ялті, сказав секретар Ачесон. Він признав, що на конференції в Ялті зовсім не зверталися в деяких справах до націоналістичного уряду, який боровся на боці аліянтів проти Японії. Це роблено в тайні, щоб забезпечити переїзд російських військ із Европи на Далекий Схід через Сибір. — Згадуючи про китайський націоналістичний уряд, Ачесон висловився, що Америка пробувала створити з нього загально-краєвий уряд для Китаю і давала біліони долярів, одначе це не вдавалося. Китайську армію треба було перевозити американськими літаками у деякі місцевості.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДІН АЧЕСОН під час свідчень в сенатській комісії в обороні закордонної політики уряду.

● Національно-китайське міністерство оборони повідомило, що націоналістичні повстанці на зайнятому червоними китайському континенті визволили в останньому вісім повітових осередків в провінції Квангсі, вбиваючи в боях понад 6,000 комуністів та понад 700 червоних захоплюючи в полон.

ОБГОВОРЕННЯ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ СОВЄТСЬКА ПЕРЕДУМОВА ЗУСТРІЧІ МІНІСТРІВ

Париж, 5. червня. — Совєтський уряд поінформував вчора західних аліянтів, що він готов „негайно" вислати свого міністра закордонних справ на наради з міністрами Злучених Держав, Британії і Франції, якщо в порядок нарад буде включене обговорення Північно-Атлантійського пакту та американських баз закордоном. Совєтська нота є відповіддю на ідентичне запрошення урядів трьох західних великодержав, щоби міністри зустрілись в дні 23-го липня у Вашинґтоні. Цим запрошенням західні аліянти намагалися вийти з „мертвої точки" нарад заступників міністрів, що вже від трьох місяців намарно намагаються встановити порядок нарад для плянованої конференції міністрів. Совєтську відповідь вважається в дипломатичних колах посереднім відкиненням запрошення, в якому пропоновано прийняти на порядок нарад справи вже встановлені і узгіднені заступниками міністрів, а спірні справи, між ними і Атлантійський пакт та бази, мали б вирішити вже самі міністри. Це заявили одверто західні представники, вислухавши совєтських предложень, додаючи, що така совєтська відповідь не є для них жадною несподіванкою та що вони були на неї приготовані, підозріваючи, що Совєтський Союз не бажає собі справжнього політичного відпруження в світі, натомість хотів би використати нагоду конференції тільки для своїх пропаґандивних цілей. Західні представники пообіцяли передати совєтську відповідь своїм урядам. Ця відповідь ще тільки зменшила вже і без того малі вигляди на конференцію міністрів.

ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ МОЖЛИВОСТІ МИРНОГО ПОЛАГОДЖЕННЯ АНГЛО-ІРАНСЬКОГО НАФТОВОГО КОНФЛІКТУ

Тегерна, Іран, 5. червня. — Хоча іранський уряд все ще непохитно своїть при своїх плянах негайної націоналізації нафтової промисловости та ліквідації Англо-Іранської Нафтової Компанії, яку тут вже називається „бувшою", в останньому все ж таки збільшилися вигляди на мирне полагодження конфлікту при „круглому столі", як Компанія рішила „по можності якнайшвидше" вислати на переговори своїх представників, а іранський уряд теж погодився на такі переговори, хоча й за передумовою, що сам закон націоналізації вже не підлягає жадній дискусії. В тягу дотеперішньої дипломатичної акції іранський уряд дещо сповільнив свої практичні націоналізаційні заходи. Трудність ще в тому, що встановлений урядом термін висилки англійських представників минає сьогодні в ночі, а Компанія повідомила, що ці представники будуть вислані „в найближчому часі". Якщо б делеґація не наспіла сьогодні і іранський уряд продовжив термін, це вже було б першим доказом його доброї волі полагодити справу мирно, хоча сьогодні ще важко передбачити можливість такого полагодження, бо і британський уряд не резиґнує зі своїх „законних прав" до іранської нафти і іранський уряд не відступає від свого націоналізаційного рішення.

АМЕРИКА ПОСЕРЕДНИЧАЄ У ВНУТРІШНЬО-ПОЛІТИЧНІЙ КРИЗІ В ГРЕЦІЇ

Атени, 5. червня. — Американський амбасадор Джан Е. Періфой відвідав вчора маршала Папаґоса в його приватній підміській резиденції та відбув з ним довшу розмову. — Маршал Папаґос минулого тижня зрезигнував з посту головного команданта грецьких збройних сил, що й викликало внутрішню кризу. Про вчорашню розмову Періфоя з Папаґосом не проголошено офіціяльного комунікату, але відомо, що американський амбасадор намовляв маршала відкликати свою резиґнацію і знову вернутися до служби, беручи до уваги критичне положення в світі та потребу авторитету для піддержки цілого ряду політичних заходів його країни, зокрема щодо її намагань включитися в Атлантійський пакт. В Атенах перебуває тепер теж висока військова місія Туреччини, яка теж робить заходи в справі прийняття її до Атлантійського пакту. Американський амбасадор вважає, що познаки внутрішнього роз'єднання в Греції могли б неґативно відбитися на її закордонній політиці. Ці та інші аргументи мали переконати маршала Папаґоса, що в найближчому часі мав би знову вернутися на пост головного команданта.

● „Млин для розводів" в Ріно, у стейті Невада, потерпів важку втрату. Помер суддя Джордж А. Варлет, що „засудив" на розвід — 20,000 пар упродовж свого 22-річного урядування. Перейшов на пенсію в 1931 р. Прожив 82 роки.

АМЕРИКАНЦІ ПОДИВЛЯЮТЬ УКРАЇНКУ

Чотири газети в стейті Небраска присвятили свої шпальти 22-х річній Ользі Діберт, що приїхала на весні 1950 року з ДП-табору в Німеччині і вступила до університету Веслі. Газети пишуть, що Ольга подає себе за українку, що родилась вона на Україні під російською окупацією, а тепер хоче здобути в Америці освіту й громадянство для того, щоб потім успішніше допомогти Україні визволитися з російсько-большевицької неволі.

Ілюстровані фотознимками газетні інтерв'ю з Ольгою Діберт подають між іншим і такі її слова: „Народи східної Европи вірять, що прийде час коли ЗДА звільнять їх зпід ненависного комуністичного режиму. Ця віра вас людям силу витримати в концтаборах Сибіру, в тюрмах, що вкрили всю країну, в лісах, де підпільна українська повстанча армія продовжує боротьбу." „Ніколи в мойому житті не забуду тієї теплоти, якою мене зустріли й оточили на Веслі. Кожний виявляє готовість допомогти".

Поруч із знимками Ольги газети подають знимки професора Перішо, який допоміг Ользі оформитися в університеті, та американки Рамон Мічтел, що знею разом мешкає Ольга.

БЕЗРУКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ДІСТАВ СТИПЕНДІЮ

Калґарі, Алта. — Калґарський часопис „Ді Албертан" з 25 травня помістив репродукцію образу „Маляя', намальованого молодим студентом Миколою Бідняком, що зображує борця зі смолоскипом і мечем. Молодий мистець має тільки горішню частину обидвох рук вище ліктя. Він походить з Веґревіл, Алберта. Не зважаючи на такі фізичні перешкоди, Бідняк скінчив Інститут Технології й Мистецтва в Калґарах і дістав стипендію для продовжування студій. Директор Інституту, д-р Дусет і визначний маляр, Ілінґсворт Кар, висловилися з великим признанням про талант Бідняка, при чому його образ назвали високо-мистецьким твором. („Українські Вісті").

КОНҐРЕСОВА ПАЛАТА ЗА ВИЯВ ПРИЯЗНІ ДО „СОВЄТСЬКИХ НАРОДІВ"

Вашинґтон. — Палата репрезентантів схвалила резолюцію, прийняту місяць тому сенатом, у якій сказано ,що американський народ „глибоко вражений штучними перегородами, які відокремлюють його від народів Союзу Совєтських Соціялістичних Республік і які не дозволяють совєтським народам довідатися про бажання американського народу жити в згоді й приязні з усіми іншими народами та працювати разом з ними для поширення ідеалів людського братерства". Резолюція закликає також народ Росії до дружньої співпраці в цьому напрямі.

Слаба сторона цієї резолюції це — незначна участь конґресменів під час голосування над резолюцією. Було тільки 43 приявних на залі нарад. З них 36 голосувало за резолюцію, а 7 проти. Це ніби свідчить про недостатнє зацікавлення такою важливою справою і тому вороги можуть вказувати на байдужість Конґресу до долі підсовєтських народів.

БУДУТЬ СУДИТИ 55,000 ЧЛЕНІВ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Ню Йорк. — В наслідок затвердження присуду на 11 комуністичних провідників будуть притягнені до відсиджування тюремної кари також пять адвокатів, які, як оборонці комуністичних підсудних підчас судової розправи в федеральнім суді в Ню Йорку, допустилися зневаги суду тим, що погрожували судді Гаролдові Медіна. Вони дістали кару по три місяці, а один 30 днів.

Прокуратор, Ирвінґ Сейпол, який обвинувачував комуністів і доказував їх вину під час дев'ятимісячної розправи 1949 р., заявив, що вирішення Верховного Суду "дає зброю для наступу проти внутрішнього ворога, який є тільки тінню закордонного ворога". Він сказав ,що в Ню Йорку вже покликана спеціяльна судейська лава, яка почне прослілжувати підривні дії. Ці слова означають, що між підривними елементами будуть покликані до судової відповідальности 55,000 членів комуністичної партії за такі само дії, як і засуджені верховні урядовці Комуністичної партії з так званого „Політбюра".

В АМЕРИЦІ

● **Випускники каледжів** та університетів дістають легко посади цього року. Знавці кажуть, що це найкращий рік для таких кандидатів від закінчення другої війни. — Найбільший попит на інженерів і бухгалтерів.

● **Втопився батько 28 дітей** в озері Ірі, коли перевернулася його моторова лодка. Його ім'я Мануел Майо. Мав 57 років. З його дітей тільки одно ще не забезпечене.

● **Урядове видавництво** українською мовою в Канаді „Канадійська Сцена" почало виходити в Торонто, в провінції Онтеріо. Це урядовий бюлетень про загальні справи, писаний машиновим письмом і висиланий газетам для використання. Головна його мета: Підготова цивільної оборони Канади.

● **Будинок „Радіо-Канада"** — в Монтреалі, це наймодерніша радієва централя на північно-американському континенті. Його щойно пристосовано з готелю „Форд", що колись на своїх двадцяти поверхах мав 700 кімнат.

ВОРОЖІ ПРОТИНАСТУПИ ЗМЕНШУЮТЬ АЛІЯНТСЬКІ УСПІХИ В КОРЕЇ

Запеклі бої на багатьох ділянках фронту.

Токіо, 5. червня. — Запеклі протинаступи комуно-китайських і північно-корейських військ зменшили вчора до „мінімум" успіхи аліянтських військ на цілому фронті в Кореї, — зокрема на його західній і центральній ділянках. Головна квартира Восьмої Армії повідомляє, що ворожі протинаступи концентрувалися головно в чотирьох фронтових районах, біля Йончон і Чаіл, на двох головних шляхах, що ведуть в запілля ворожого постачання, в оборонному трикутнику між Чорвон, Кумгва і Пйонґґанґ, та в районі Йонґонґ, дальше на південь. Про запеклий спротив повідомляється теж з району на північ і на захід від Ґвачон, в горах центральної Кореї, звідки веде інший шлях до Кумґви. В деяких районах фронту червоні використовують укріплення, що їх побудовано на північ від паралелі ще перед війною в підготовці до аґресії. Аліянтська артилерія обстрілювала ці фортифікації, але хмари і дощ утруднювали акцію авіяції, що в таких випадках могла б бути найуспішнішою. Літаки зі сухопутніх баз і авіоматок виконали вчора разом тільки около 500 місій. На поодиноких секторах фронту приходило до рукопашних боїв на багнети та ручні гранати, як аліянти намагалися виперти ворога з його укріплених позицій. З фронтових повідомлень можна виносити, що червоні сильними протинаступами своїх задніх військових колон намагаються здержати або бодай сповільнити аліянтських похід та дати можність своїм головним силам переорганізуватися і евентуально приготовитися до „третьої фази" весняного наступу. Тому, що місяць червень в Кореї наймокріший і постійні дощі розмочують шляхи а хмари утруднюють акцію авіяції, важко припускати, — щоби будь-яка з воюючих сторін плянувала рішальну акцію в найближчих двох-трьох тижнях. Аліянтська розвідка стверджує, що ворог, після кривавого розбиття теж другої фази його весняного наступу, почав знову перекидувати на корейський фронт свіжі частини своїх військ, забезпечуючи їх рівночасно додатковою зброєю, головно артилерією. Не зважаючи на запеклу оборону і місцеві протинаступи ворога, аліянтські війська теж вчора занотували цілий ряд успіхів.

Заарештовано Трьох Єпископів в Мадярщині

Відень, 5 червня. Тут з добре поінформованих мадярських джерел повідомляють, що комуно-мадярські власті заарештували трьох дальших католицьких єпископів, між ними архиєпископа Йосипа Ґроеса за те, що він відмовився „добровільно" підписати „мирний маніфест". За цю саму „провину" заарештовано теж єпископів Гавмаса і Вака. Ці арешти були завершенням пляново́ї акції, що почалася насамперед створенням „католицького мирового комітету" та йшла по тій самій лінії, що в Чехословаччині і була скерована насамперед на порізнення священства з їхньою церковною владою і опісля на остаточну ліквідацію Церкви.

КОМІНФОРМ АҐІТУЄ ЧЕРЕЗ АМЕРИКАНСЬКЕ РАДІО

Об'єднані Нації, 5 червня. Старанням Об'єднаних Націй через краєву сітку американських радіостанцій промовляв вчора комуно-польський делеґат в О.Н., д-р Юліюс Кац-Сухи, говорячи про можливості замирення в Кореї та заявляючи, що саме припинення воєнних дій на 38-мій паралелі ще не буде познакою такого замирення. Кац-Сухи промовляв в інтерв'ю з кореспондентами О. Н. На запрошення подібної радіопрограми на тему „ціни миру" промовлятиме через американські радіостанції в дні 23-го червня теж голова совєтської делеґації в О. Н., Яків Малік.

ВИСИЛКА БРИТАНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ПІДКРІПЛЕНЬ НА КИПР

Лондон, 5 червня. Сьогодні з порту Портсмут відчалило два британські літаконосці з 3,500 парашутистами на покладі, призначеними на скріплення британського гарнізону на Кипрі. Відповідні нові контингенти парашутистів вислала Британія на Кипр вже раніше, як почала загострюватися криза, викликана націоналізацією нафти в Ірані.

НОВІ ЖЕРТВИ КОМУНІСТИЧНОГО НАРОДОВБИВСТВА В КИТАЮ

Гонґ Конґ, 5 червня. У „визволеному" червоними „народними демократами" Китаю продовжується жахливе народовбивство, що своєю жорстокістю і масовістю поступово починає дорівнювати совєтському. Крім численних інших повідомлень про масові розстріли „ворогів народу" на цілому великому просторі тої країни, в останньому теж сама комуністична преса почала проголошувати довгі списки розстріляних „контрреволюціонерів". Згідно з повідомленнями цеї преси, тільки в місяці травні і тільки в одному Шанхаю розсріляно 529 осіб, „засуджених" на розстріл вуличною товпою в порядку „народних судів". 208 осіб розстріляно впродовж одного тільки дня 31 травня. Їх засуджено на смерть на тридцяти великих публічних мітинґах попереднього дня, в додатку всіляко над ними знущаючись.

ЮГОСЛАВІЯ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД СОВЄТСЬКОЮ „СПІВПРАЦЕЮ"

Женева, 5. червня. — Югославський представник Господарської Комісії О. Н. для Европи, державний підсекретар Йоза Вільфан, остерігав вчора всі інші країни перед підступними совєтськими заявами про бажання „господарської співпраці", бо за цим криється тільки хитрість та намагання політичної контрабанди і остаточного поневолення інших країн. Він твердив, що Югославія знає це з власної практики. Вона вже „співпрацювала" з Москвою і слідами такої „господарської співпраці" вже в 1948 році наспіло з Москви домагання змінити уряд та прийняти встановлену в Кремлі „політичну лінію". Він навів цілий ряд інших практичних прикладів такої „співпраці" з Москвою та її справжньої цілі і значення.

В СВІТІ

● **До порту Бремергавен** причалило три американські військові транспорти, що привезли разом — 3,872 американських вояків на підкріплення американських гарнізонів в Німеччині.

● **В Загребі, столиці Хорватії,** почався перед комуно-югославським судом процес проти 16 професорів і студентів католицької теології, обвинувачених в „змові повалити державний уряд" та в організації „терористичної Хорватської Народної Опозиції."

● **До Амстердаму в Голандії** причалив військовий транспорт з останніми з усіх 100,000 вояків, репатрійованих з Індонезії.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БАЛАМУТА З ЯЛТОЮ

Дня 27 травня, відбулася в Ню Йорку, в Мангетен Сентер маніфестація американських поляків під кличем „В обороні волі". Звичайно, ми не проти цієї маніфестації американських поляків, ні проти подібних маніфестацій інших етнічних груп, та ще тоді, як на них говориться про волю і протестується проти імперіялізмів та аґресій, звідки і від кого вони не походили б. Польська маніфестація була звернена проти Ялтинського договору, який стосується теж і до Польщі, бо в Ялті рішали без неї. Також і проти цього не мали б ми ніяких завваг, якби з цією польською акцією не було зв'язане щось таке, що не має нічого спільного з польською кривдою, але є зате великою кривдою для українського народу.

Немає сумніву, що польська пропаґанда в справі уневажнення Ялтинського договору базується головно на тому, що цей договір „відбирає" Польщі „малощо не половину" її правних земель, які вона мала в 1939 році, до нападу на неї Німеччини і Росії. Для багатьох американців, навіть і амбасадорів, сенаторів та конґресменів, ця справа виглядає так, що ці „польські землі" повинні бути повернені Польщі, та що Ялта її „ограбила". Так розуміє, наприклад, бувший амбасадор до Польщі Лейн, який промовляв на цій польській маніфестації. Знов конґресмен Альфред Семіньскі, демократ з Ню Джерзі, що теж був промовцем, дійшов аж то такого абсурду, що порівняв у своїй промові 38-у паралелю в Кореї з Лінією Керзона, називаючи обидві лінії одним і тим самим „прокляттям". Він теж заповів, що буде в Конґресі боротись, щоб „Лінія Керзона" була знесена, бо ніби вона перетинає живий польський організм в такий самий спосіб, як 38-а паралеля — живе корейське тіло. А в Конґресі вже поставлено резолюцію в справі уневажнення *Ялтинського договору, за що приписує собі велику заслугу* Конґрес Американської Польонії.

Ця акція американських поляків не може залишитись без відповіді з боку американських українців. Польська пропаґанда, яка в'яже уневажнення Ялтинського договору з привернення Польщі передвоєнних кордонів на сході, не вдаряє в Кремлівський імперіялізм, як це вона представляє американцям, а тільки його скріпляє, бо ж домагається для Польщі земель, які не є польськими і їй не належаться. Вона розбиває спільний фронт поневолених Москвою народів, ставить проти себе українців, литовців, білорусів, а крім цього ще й баламутить американців. Тому, що справа з Ялтинським договором набирає тепер актуальности, відчувається потреба відповідної заяви в цій справі з боку Української Національної Ради. Вона була б потрібна навіть і тоді, коли б не було Варшавського договору з 21 квітня 1920 року. Але тому, що він був, така заява ще більш конечна. Зараховуємо себе до тих, для яких сама Польща перекреслила цей договір ще в Ризі. Проте прихиляємось до табору, який настає, щоб неважність Варшавського договору була не тільки стверджена офіційно Президією Української Національної Ради, як це мало статись на її засіданні з 25 лютого 1951 р., але й обов'язково донесена різним міжнародним чинникам. Якраз тепер є добра нагода для цього, особливо на американському терені, коли буде рішатися доля Ялтинського договору в Конґресі. Коли той договір уневажнюватимуть, то хай хоч усі добре знають, що це ані трохи не означає визнання права Польщі до її східних кордонів з 1939 року.

Це також важлива справа і за неї не слід забувати.

МАНІФЕСТАЦІЯ

Недільна маніфестація-академія для вшанування пам'яти Головного Отамана Симона Петлюри в 25-ту річницю його трагічної смерти була без сумніву більшим українським громадським успіхом, як під організаційним, так і політичним оглядами. Зібрати сьогодні, в прекрасний весняний день 4,000 людей — це не легка справа, а дочекатись того, щоби член Американського Конґресу закликав прилюдно до активної політичної, моральної і матеріяльної допомоги українським визвольним змаганням — це теж не належить до буденних справ. Крім того, в самій маніфестації, як і в її підготовці та переведенні, було ще цілий ряд інших важливих фраґментів, які цей кінцевий успіх ще більше підкреслюють.

Маніфестацію, як уже згадано у вчорашньому повідомленні, приготовано з ініціятиви Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, під протекторатом Українського Конґресового Комітету та старанням окремого Громадського Комітету, в якому практично були заступлені всі наші місцеві громадські угруповання. Добрий початок під оглядом такої повної громадської співпраці дала підготовка і переведення минулорічної маніфестації в честь поляглого в бою за волю України головного команданта УПА, ген. Чупринки-Шухевича. По тій самій лінії приготовано теж недільну маніфестацію і цим разом уже здавалося б, натраплялося під цим оглядом на менші трудноші і ускладнення. Власне в цій громадській єдності і співпраці при таких загально-національних нагодах треба добачувати й одну з головних причин успіху. Залишається тільки побажати, щоби дух такої співпраці нашу громаду ніколи не залишав, але, навпаки, постійно міцнішав і розвивався, і не тільки при таких принагідних імпрезах, але й у щоденній нашій громадській праці.

Другим прекрасним прикладом такої єдности і згідливости міг би послужити спільний виступ об'єднаних українських хорів міста Ню Йорку: „Думки", „Бояна" і Хору Української Православної Церкви. Вже саму цю подію можна б вважати за своєрідний перелом у нашому житті. Українська сцена в Ню Йорку вже віддавна не пам'ятає власне такого виступу. Біля сотні хористів, усі в однакових одягах: дівчата у вишиваних блюзках та чорних вечірніх спідницях; чоловіки у вишиваних сорочках та темних штанах. „Кавказ" і „Козака несуть" та мериканський і український національні гимни на початку і „Не пора" на закінчення — це програма цього могутнього, спільного виступу злучених хорів. Ними диригував проф. В. Завітневич, а грімкі і довго невмовкаючі оплески після виступу були напевно в не меншій мірі висловом признання теж і п. Лоневі Крушельницькому, що хоч сам є диріґентом найбільшого і репрезентативного хору „Думка", в цьому випадку він скромно, у вишиваній сорочці, як і всі хористи, став собі між співаками і сам був „тільки" співаком. Якби з цього взяли собі приклад насамперед українські політики, вони перемогли б одну з найбільших перешкод до української державности.

Поодинокі виступи на маніфестації творили гармонійну цілість. В попередньому звідомленні з маніфестації вже передано коротко зміст промов ген. П. Шандрука і проф. Л. Добрянського та конґресмена Керстена. Але не менш змістовні були теж виступи інших українських та чужих промовців.

Пролита ворогом кров Симона Петлюри сцементувала український нарід в один моноліт, якого вже не подолає жадна сила в світі — говорив ген. Загродський, один з найближчих співробітників Головного Отамана. А звертаючись безпосередньо до бюсту свого колишнього команданта, ген. Загродський дав запевнення, що його заповіт та його ідеали, за які він боровся і життя своє віддав, будуть здійснені.

Від Об'єднаних Вояків Українців в Америці промовляв його голова, Дмитро Галичин. Ми вшановуємо пам'ять покійного Головного Отамана, маніфестуючи цим, що ми хочемо такої України, за яку він боровся і життя своє віддав — говорив промовець. А ця Україна — твердив він — це не та, ім'я якої надуживають сьогодні вислужники окупанта в Об'єднаних Націях, і не така, про яку говорять Даліни, Абрамовичі та їх послужники, але така, як її створено актами 22-го січня і 1-го листопада 1918 та 22-гим січня 1919 року, — Україна справді вільна, соборна, демократична і від нікого незалежна.

Про наслідництво та продовження боротьби за здійснення ідей Симона Петлюри говорив представник УНРади, проф. Смолянський. Послідовність тої боротьби є одною з головних запорук її кінцевого успіху — твердив він.

Д-р Мирослав Прокоп промовляв від імені Закордонного Представництва УГВР, підкреслюючи тяглість започаткованої Симоном Петлюрою боротьби за українську державність, що сьогодні продовжує в Україні УПА.

Бурлака, колишній активний вояк УПА, говорив про ідеї Петлюри в теперішній боротьбі проти того самого московсько-большевицького окупанта. З визвольних ідей Петлюри зродились колись УВО і ОУН і сьогодні за ті самі ідеї бореться УПА, виписавши на своїм прапорі гасло: „Воля людині — воля народам".

До частих оплесків зривали багатотисячних приявних виступи представника Білорусько-Американського Конґресового Комітету, п. Віктора Чеботаревича, Білоруської Центральної Ради, п, Івана Кафяка та голови Американських Приятелів Анти-Большевицького Бльоку Народів (АБН), п. Гейза Ерені. Усі вони підкреслювали спільність долі поневолених червоною Москвою народів та їх боротьби за визволення.

Підсумком видвигнених в промовах думок і тверджень були опісля відчитані секретарем Громадського Комітету, інж. П. Красноносом, резолюції, що їх приявні прийняли довгими оплесками.

Безпосередньо перед закінченням імпрези, вже на тлі хору, промовив д-р Л. Мишуга, видвигаючи та наводячи такі твердження: Великий американський президент Авраам Линколн, що згинув такою ж трагічною смертю, як Симон Петлюра, бажаючи об'єднати розбиту на два крайньо ворожі табори націю, нагадував одній і другій партії, які голосили, що вони діють згідно з Божою волею, щоб вони не були так дуже певні своєї правди, бо в Бога вони обидві можуть помилятися, а вже цілком певно одна з них. Чи і в нас немає такої самої партійної самопевности і чи в нас не покликується Бога на свідка для партійної правди? В таких обставинах — твердив промовець — було б добре взяти собі до голови і серця пораду покійного Головного Отамана, який твердив, що „справа здобуття української держави — це справа цілої української нації, а не одної кляси чи партії..." — Промовець твердив, що коли б світ знав сьогодні ту правду, за яку вбито Головного Отамана, то він сьогодні напевно схилив би разом з нами свою голову перед величньою постаттю Симона Петлюри, борця за здійснення найвищих ідеалів не тільки української нації, але й цілого волелюбного людства.

На залі вдержували лад і порядок члени Пласту, СУМА, ОДУМ та бувші вояки. Між приявними були заступлені справді всі прошарки нашого громадянства.

Мистецька програма була дібрана, приготована і виконана з великою дбайливістю.

Незадовільним можна б вважати вислід збірки, бо 2,000 долярів на 4,000 приявних, та ще й в сьогоднішніх часах — це мало. Проте, збірка не була головною ціллю маніфестації, і вона не зменшує її безсумніву великого політичного, морального і організаційного успіху.

Іван Кедрин

ДВОСІЧНА ЗБРОЯ

Недавно почули ми знову від найвищих американських достойників твердження, що — мовляв — війна не є неминуча, бо м. і. совєтський режим може внутрішньо заломитися через сильні підсовєтські рухи спротиву. Ми слухали тих слів, були зажурені й сердиті: бо нещастям грозить політика, оперта на фальшивій оцінці, а ми знаємо, що т а к а оцінка можливостей розвитку життя в Совєтському Союзі та, у зв'язку з ними, міжнародної ситуації — наскрізь фальшива. Адже знаємо добре, що режим терору, майстерно-пекельна система масового шпигунства й доноцицтва всіх проти всіх та жахлива атмосфера страху, це не тільки три найприкметніші риски життя у Сов. Союзі, але й причини, чому виключена всяка успішна революція проти нинішніх правителів СССР. Ми знаємо, що рухи протисовєтського спротиву не можна ототожнювати з революційними рухами для повалення режиму: для цього потрібно було б не тільки деморалізувати совєтську низову адміністрацію, вносити елемент хаосу, підбадьорювати населення, нищити німб недоторканости режиму, словом, не тільки те робити, що роблять такі рухи спротиву, що до них належить і славна УПА, але й переводити масові страйки по містах, виводити робітництво на вулиці, перемовляти на свій бік цілі ґарнізони, словом, робити таку революцію, яка єдино могла б стати поважною загрозою для режиму. А все це в умовинах нинішньої совєтської дійсности — абсурд. Ми знаємо, що наявні рухи спротиву на терені СССР, особливо ж потенційні, базовані на становищі й настроях населення, можуть стати дуже поважним допоміжним чинником проти Совєтів — підчас найближчої війни. Але б е з війни і без воєнного погрому Совєтів — жадна інша сила сама їх не розвалить.

Коли таке наше переконання є для нас безспірна аксіома, оперта на пізнанні совєтських відносин з власного досвіду і коли ми тому й хвилюємось, слухаючи тверджень, які виявляють зовсім невірне уявлення про сучасну большевицьку Росію, то мимохіть виринає тривожний запит: Чи ми самі не причинюємось до формування таких фальшивих уявлень і фальшивих висновків?! Чи часом такі українські вісті про український протисовєтський рух спротиву, які передаються а м е р и к анському світові з дуже високими цифровими даними, не причинюються до того, що американець може виробити собі поляд, що в Совєтах дійсно можуть існувати ще й нині цілі великі повстанські армії, по двісті і більше тисяч вояків, які у відповідному моменті можуть скинути режим?! Існування протисовєтського руху спротиву та існування УПА це безспірні правди. Питання тільки щодо форми, якою користуються українські інформатори американського світу про ці речі. Чи правильна, відповідна й доцільна вона, чи ні? Якщо інформації доводили б до таких висновків, як вгорі згадано, то — очевидно — вони минаються з ціллю, бо є зовсім невірно перекладані на політичну мову.

Нещодавно були на цю тему дві редакційні статті у „Свободі", із яких дозволимо собі взяти одну тезу, а саме — яка повинна бути кожна політична інформаційно-пропаґандивна служба: п р а в д и в а. І навпаки: не вільно ширити в чужонаціональному світі ні одної вістки, ні одного твердження, які не були б на 100% правдиві. Коли хтось думає, що він має успіх, бо йому вдалося пропхати в чужомовну пресу вістку для українства прихильну, але оперту на зовсім або тільки частинно невірних інформаціях з українських джерел, то це груба помилка це медвежа прислуга українській справі. Пропаґанда — це частина політики, а політика мусить спиратися на правді. Всі інші погляди анахронічні, оперті на тезах державних діячів із давно-минулих часів як Макіявеллі, Меттерніх чи Бісмарк, із тих часів, коли вся методика політичного діяння була інша і не може бути стосована у нинішніх часах. Ми самі маємо прегарні приклади перед очима, до чого доводить пропаґанда, яка має на увазі виключно лише блефувати світ, а не інформувати його про правду: такої рецепти тримався Ґеббельс у створеному ним г і т лерівсько-німецькому могутньому апараті державної прапаґанди. Тієї самої методи тримаються Совєти у своїй пропаґандивній службі однаково внутрі держави, як поза нею. Але не треба аж таких яскравих прикладів, що кажуть про свідоме й плянове та систематичне ширення брехні та накручування всіх явищ обов'язково на свою користь, з повним нехтуванням правди.

Очевидно, що інформування неукраїнського світу українцями про українські справи не тримається отих тоталітарних зразків. Але інформатори дуже часто забувають про закони інформаційно-пропоґандивної служби на чужині. Бо навіть перебільшування подробиць та підливання їх зайвими фразами і запевннями — це робота на шкоду рідній справі. Нема такої обережности, яка була б завелика, коли мова про ширення відомостей про рідний край і нарід на терені, де ці речі мало знані. Хтось думає, що можна використати цю непоінформованість для передачі першої-ліпшої приємної нам вістки. Груба помилка: власне з діячами-не-українцями, які найменше знають про нас, треба говорити найобережніше і найскромніше. Бо коли такий діяч зловить нас на одній невірній чи неточній подробиці, то не віритиме вже сотням інших вістей, стовідсотково правдивих!

Ми нині в такій ситуації, що дійсно кожний українець — амбасадором української справи на тому терені, куди його закинула доля, і кожний українець — носій відомостей про українство та його змагання. Тому правила того, як інформувати американців, англійців чи французів, мусять стати власністю всієї нашої еміґрації, що опинилася серед отих народів. На превеликий жаль, ще дуже далеко до пізнання тих правил усім нашим загалом. На превеликий жаль, ми все ще маємо діло з таким жалюгідним і цілком недопустимим явищем, коли, напр., ширючи інформації про українські визвольні змагання, різні інформатори часто стараються пекти при цьому свою печеню, свого партійного ґатунку, капіталізуючи теж свою роботу на внутрішньому українському ринку. Це жалюгідне явище. До тієї самої категорії належить метода невірного інформування чи просто обдурювання власного таки громадянства, або чільних його діячів, які мають доступ до американського світу. Правди не можна приховати. Приховування правди в якійнебудь формі й мірі а пропаґандивне „підстригання" її — це недопустима річ, коли хочемо, щоб нас шанували і завше нам вірили.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

Микола Очерет.

ОРДЕНОНОСЕЦЬ

4)

І от в день жовтневої революції до радгоспу прийшов наказ із центру про винагородження мене орденом „Красного Трудового Знамени". Через тиждень після свят радгосп одержав другий наказ — про відрядження мене до Кремля за одержанням ордена. Зараз же товариш Каліка посилив свій „буксір" і ми почали вивчати статути різних орденів і тих привілеїв, що з ними зв'язані. Тепер, як ви певно знаєте, всі ці привілеї, на настирливе бажання всіх орденоносців, за наказом ВКП(б) скасовані, — а тоді ми оті привілеї мусіли вивчати. Крім того читали з „Правди" про зустрічі Калініна з орденоносцями, повторювали за конспектами „коротку історію ВКП(б)" (Великої історії ВКП(б), або хоч „історії ВКП(б)" ще не видали та хто його знає чи встигнуть її вже й видати). Та вже на кінець тижня товариш Каліка на все це махнув рукою. Не дивлячись на всі його зусилля, я ввесь час плутав історію ВКП(б) з статуми орденів, тому за діялектику ми вже й не брались. Але посилать мене мусіли, бо наказ прийшов із самого Кремля, тому увесь радгосп в кінці листопада урочисто вирядив мене з оркестрою до станції і я поїхав за орденом.

***

В Москві, на станції, мене зустрів агент НКВД, що був прикомандирований до мене на увесь час мого перебування у Москві. Тож поводар привіз мене до готелю, де нам обом доли одну кімнату. Годували тут дуже добре, не бракувало й чарки, але допікало навчання, що його мій поводир систематично проводив ранком і вечором. Правда, вчились тут всі з охотою, бо чарку давали лише після ранішнього політнавчання; хто не вчився — не мав чарки. Наука ж сприймалась дуже туго, бо після гарної їжі та доброї чарки хотілось спати і завжди стояв легкий шум у голові. Але ось нарешті всіх нас, орденоносців, повели до великої Кремлівської залі. Вручав ордени сам Калінін. Викличуть ото до столу чоловіка — він іде, а музика йому приграває. Далі читають який йому присуджено орден і защо саме.

Після цього сам Калінін чіпляє ордена, коли це проста людина, цілується з ним. Коли ж це якийсь учений чи письменник, то тільки потисне йому руку. Багато тут було робітників, чимало й учених, але з селян я лише один. Мене довго не викликали, коли ж викликали, і Калінін чіпляв мені ордена, до залі зайшов сам Сталін. Він побачив, як Калінін чіпляв мені ордена і тричі поцілував, тому підійшов ближче й промовив: „Навєрно, ти крестянин?" Зараз всі присутні улаштували нашому рідному бурхливу овацію і, коли, нарешті, вона затихла, Сталін знову запитав мене:

— „Как ти думаєш: следуєть нам снарядить і послать от Совєтскаво Саюзу експедицию Антарктики?"

А я, звичайно, відповів так, як мене учив поводир: „Думка моя про це точнісінько така, як і ваша, наш батечку. А свою думку ви добре знаєте і нам простим, совєтським людям її скажете!"

Тут оркестра як гряхне: „Широка страна моя родная...", а всі присутні хором як підхоплять! Вийшло так гарно й урочисто, що Сталін аж усміхнувся. Коли музика закінчила, Сталін наказав Калініну продовжувати далі роздачу орденів, а сам покликав мого поводиря й вийшов з залі. Після роздачі орденів Калінін запросив нас на бенкет орденоносців, що його давав він сам. Тут підійшов до мене поводар, сіпнув мене за рукав і ми пішли до готелю. Дорогою поводар сказав, що Сталін наказав йому привести мене через два дні до нього на бенкет, який він давав для чужоземних послів та гостей, що приїхали оглянути життя совєтських простих людей. Я, звичайно, подякував поводареві за таку „радісну" для мене вістку, а у самого серце тільки стук-стук, стук-стук... пропала, думаю, тепер моя голівонька!

Вечором поводар повіз мене на бенкет орденоносців і наказав, щоб я не дуже налягав на чарку, бо після бенкета ми мусимо засісти ще за науку. Пригощав Калін нас добре: було багато усякої їжі, а ще більше питва. Наллє оце кожен собі чого схоче, а хтось устане й роскаже, яке нам тут радісне й щасливе життя, а ми вип'ємо. Так ото випивали, слухали й закушували, коли це встає сам Калінін тай розказує: як то у нас усе радіє, як то тут у нас всього вдосталь і щоб переконатись у тому варто лише кожному глянути на стіл. І усе це ми маємо лише завдяки повсякчасному піклуванню нами нашого мудрого Сталіна — він про всіх нас думає, а кращих з кращих оце визначив орденами. Особливо ж треба відмітити, що серед нас сьогодні є селянин. Та отак сказавши, підійшов до мене, розцілувався зі мною і тут же зняв свій піджак і помінявся зі мною на піджаки: я надів його, а він мій — стали наче побратими. Далі звертається до всіх, що сиділи за столом, тай каже: „Вип'ємо ж за здоров'я нашого ударника-стахановця животноводства орденоносця Іоана Даніліча!"

Отак, бенкетуючи, досиділись ми аж до ранку і до своєї кімнати я попав перед світом. Хотів уже роздягатись та відпочивати, а мій поводир витягує тут „Тактику та стратегію ВКП(б) і почалась наука. Коли я засипав від його нудного читання, мій поводир давав мені стусана під бік і наука йшла далі. І так ото аж до сніданку; тільки від сніданку до обіду дали мені поспати. Після обіду до мене посходилися кореспонденти різних часописів столиці. Вони повитягали свої записки, прочитали якісь питання і відповіді і спитали у мого поводаря, чи не буде з його боку якихсь додатків чи поправок. Коли той сказав, що написано як слід, кореспонденти попросили мене попідписувати їх записки, а поводар мій ствердив власноручність підпису. Тут кореспонденти вийшли, а ми знову сіли за науку, вивчаючи на цей раз діялектичний м а т е р і я лізм (скорочено: діямат) та історичний матеріялізм (скорочено: істмат).

***

На моє нещастя бенкет у Сталіна відкликали на два дні і всі чотири дні ми з поводарем вивчали запитання та відповіді різних людей при зустрічі з Сталіном, вивчали істмат та діямат, а також конституцію СССР та тактику й стратегію ВКП(б). І так ота тактика зі стратегією засіла мені в голові, що я навіть у сні її проказував, чим мій поводар був дуже задоволений. Увечорі п'ятого дня ми поїхали на бенкет. Дорогою поводар наказував мені, щоб я не вискакував з розмовами, а чекав поки мене попросять і тоді вже говорив. Коли пройде все гаразд, — запевняв мене поводар, — ти станеш великою людиною в державі і тоді й мене, свого вчителя, не забудеш. Отак розмовляючи приїхали ми до палацу і зайшли до кімнати, де всі чекали чужоземних послів та гостей.

(Продовження буде).

Народ „главний" і народи „неглавні"

27-го травня секретар державного департаменту Дін Ачесон з нагоди відкриття радіопередач „Голосу Америки" грузинською мовою звернувся до поневоленої Грузії з словами сердечного привіту, висловлюючи захоплення американського народу тим, що Грузія сьогодні, як і завше, вміє всупереч жорстоким напасникам зберегти своє національне обличчя та свою волю до боротьби за людські права. Ачесон сказав великі слова, закликаючи грузин до співпраці з американським народом та його урядом у будівництві вільного світу, в якому не буде „ні сильних ні слабих, ні панів ні рабів."

Ці само собою зрозумілі загальнолюдські протирасистські істини, повторені офіційним американським чинником, викликали справжній переполох серед російських великодержавників в Америці. Одна їхня газета виступила з гострими нападками на грузинську заяву Ачесона. Це тим більш дивно, що заява Ачесона, як визнає сама газета, своїм змістом і метою „ще не зовсім ясна і надається до найрізноманітніших тлумачень". Газету власне лякає „нова фаза в психологічній війні між ЗДА і СССР. Досі Совєтський Союз наступав, а ЗДА тільки оборонялись. Тепер Америка пробує перейти в наступ", — пише газета. Вона вважає, що Ачесонів старт протинаступу невдалий, небезпечний і пише:

„Перше звернення повинно було бути до всього населення Росії... до російського народу, найчисельнішого і главного в першу чергу". Отже висловленому Ачесоном принципові „ні сильних ні слабих, ні панів ні рабів" чітко протиставляється принцип „главного" російського народу і „неглавних" „російських народностей".

Виходить, що росіяни — народ і то народ „главний", а грузини — не народ, а „російська народність".

„Такого роду заклики можуть бути на руку тільки совєтській владі. Вона вже постарається переконати російський народ, що мова йде про розчленування Росії і що тільки єднання народу з владою може цю небезпеку усунути", закінчує згадана газета.

Оце залякування „непоборною" „єдністю" московського большевизму з російським народом — постійний і останній арґумент старої російської еміґрації. Культивуючи і суґеруючи американській опінії цей страх перед „єдиною неділимою і непоборною", не помічають великодержавники, як ображають вони сам російський народ, накидаючи йому льояльність до большевизму та расовий імперіялістичний дух. Піддаючись цим суґестіям, ЗДА завше більше боятимуться гасла самовизначення націй в СССР, як сам Сталін, який записав те гасло в конституцію.

Дозволимо собі нагадати пару фактів:

1. 1917-18 рр. російська імперія була вже фактично зліквідована великим революційним рухом поневолених в імперії народів, які оформили свої самостійні держави, значна частина яких була де-юре і дефакто визнана рядом західноевропейських держав, в тому і деякими аліянтами, як також і урядом Російської Совєтської Федеративної Соціялістичної Республіки. Характерно, що маси російського народу сприйняли тоді цей історичний факт як само собою зрозумілу революційну ліквідацію російсько-імперіялістичної „тюрми народів".

2. Як тепер, так і тоді Керенський та його однодумці, слідом за реакційною монархічною реакцією, гостро виступили проти самовизначення та доконуваного державного усамостійнення поневолених націй, відмовляючи їм навіть права на реальну автономію. Цю самовбивчу помилку Керенського врахував і використав Ленін: він, доганяючи історичний процес, негайно й собі оголосив російську імперію „тюрмою народів", кинув гасло „самовизначення націй геть аж до відокремлення" та деклярativно засудив російський великодержавний шовінізм.

Яка ж була розгра? Ленін переміг Керенського, закріпив свою владу, а Керенський утік до Америки вчити її... своєї національної політики щодо підсовєтського сходу.

3. Не випадково спадкоємцем Леніна і диктатором СССР стала людина, яка нічим спершу не визначалась, крім того, що була в партії ліпшим знавцем національного питання та референтом його в ЦК партії та яка й тепер уміє ліпше ніж хто жонглювати з великою гнучкістю не тільки патріотизмом російського народу, а й місцем України в ОН, з її „гимном", „прапором" „міністром" закордонних справ і т. д., яка обіцяє національну незалежність Німеччині, Кореї, Бурмі, та „допомагає" Ірану позбутися англо-американської економічної контролі і т. д. Найгірше в цьому всьому те, що сили Заходу віддали Кремлю всю ініціятиву в національному питанні і цим дозволяють Сталінові найогидніші спекуляції на ньому.

Народи підсовєтського сходу дорогою ціною вже давно довідалися, що криється за димовою заслоною радикальної визвольно-національної політики большевицької Москви. Але чи значить це, що вони не хотять більше своєї національної волі і свого власного добробуту? Безглузде питання! В СССР не чекають повороту до часів Миколи II-го, ані до часів Керенського, але вдень і вночі думають про нездійснені й оплачені кров'ю заповіти національної та соціяльної волі, які так підло перехопила своїми обіцянками і потопила в морі терору відбудована на большевицький лад, ненависна тепер ще більш ніж будь-коли, російська імперія.

Отже, нема жадного сенсу блукати в трьох соснах — між большевицьким режимом, російським народом і поневоленими націями СССР. І не треба чогось особливо нового видумувати. Головне — визволити велику ідею національно-революційних рухів з-під большевицького шантажу та, в боротьбі з московсько-большевицьким імперіялізмом, гарантувати здійснення гасла національної волі, записаного навіть у конституцію СССР, але на ділі потоптаного большевицьким режимом. Це гасло рідне для поневолених народів, само собою зрозуміле також для основних мас народу російського. Російські великодержавники в Америці прогавили тридцять три роки гігантських революційних перемін на просторах колишньої їх імперії і впадають в смішний анахронізм. Але анахронізм у політиці рівнозначний смерті. Ми віримо, що ЗДА зуміють, кінець-кінцем, зорієнтуватися і в національному питанні сходу, уникнувши небезпеки анахронізму та назадництва.

Ми щиро вітаємо наших грузинських друзів і союзників з нагоди передач Голосу Америки грузинською мовою та бажаємо щоб та мова звучала з американських антен на свій повний і ніким незфальшований голос.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СПІВВЛАСНИКАМИ 11-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЩЕ ОДИН РІК ПРАЦІ Л. М. КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ

В Нюйорському Українському Літературно-Мистецькому Клюбі нараховується 63 члени — письменники, музики, артисти, малярі, журналісти. Скільки з них акліматизувалося в Новому Світі настільки, що мають фахову працю, точних відомостей нема, очевидно одиниці. Більшість, сподіваючися на краще, заробляє, тим часом мітлою.

Звітний вечір 20 травня підсумував, що зробив клюб за рік, з болем згадано, чого не зробив.

Що зроблено?

Клюб став культурним осередком українського Ню Йорку. За рік проведено 46 (сорок шість!) вечорів. Клюб здобув нове приміщення, відремонтував його своїми „мистецькими силами, прикрасив образами і скульптурами своїх членів.

Чого не зроблено?

Ох! Ще більше! Бодай не перераховувати, бо є бажання багато зробити, а сил, часу, енергії нема. Основна біда, яка очевидно залежить не від клюбу, а від загальних умов життя членів клюбу — клюб надто мало був творчим осередком, місцем дискусій, трибуною митців.

Краще я напишу більше про те, що зроблено. Адже насправді Клюб був вогником, куди кожної п'ятниці збиралося від 30 до 100 українців. Як сказав на зборах голова управи клюбу, С. Литвиненко, „провадження наших 46 вечорів була справа не проста, а справа нервуюча"...

Тут авдиторія засміялась, а таки треба уявиви, що кожний вечір треба організувати, договоритися з доповідачем, дати оголошення, відімкнути приміщення і так далі, і тому подібне і то при повній відсутності технічного працівника, отже, панові Литвиненкові треба і дуже поспівчувати.

Ті вечори між секціями розділялися так: літературна секція — 29 вечорів, образотворча — 8, музична — 7, журналістична — 2.

Вечори літературної секції розділялися на авторські вечори і вечори, присвячені пам'яти видатних письменників.

З авторських вечорів нагадаємо про два веселі вечори Романа Купчинського; вони були справді милими, завдяки дотепності і жартівливості письменника, а втіха розтяглась на 2 вечори з „стихійних причин" — основний доповідач захворів на грип, отже, на першому вечорі заслухали лише дуже цікаву доповідь композитора І. Соневицького про Купчинського, як автора стрілецьких пісень, а вже потім, очунявши від грипу. Кедрин-Рудницький зробив доповідь про Купчинського, як фейлетоніста.

Добрі були уривки з 4-го тому „Діти Чумацького Шляху", що читала Докія Гуменна, очевидно бувши у доброму гуморі після того, як Дивнич, як завжди, з запалом розповів про 25-тирічний ювілей її літературної діяльности. (Увага! Передплата на 4-ий том досі приймається, коштує всього 1 дол. 50 центів, адреса: D. Humenna, c/o M. Burava, 42 Ave B, New York 9, N. Y.).

Були творчі вечори Тодося Осьмачки, Вадима Лесича, Людмили Коваленко та інших.

Велике враження справив на мене вечір пам'яти Юрія Клена: була доповідь проф. В. Порського і прекрасні деклямації Добровольської, Гірняка і Позняківни.

Був вечір пам'яти К. Буревія з темпераментною доповіддю Юрія Дивнича. Були сумні спогади про Євгена Плужника і не менш сумний вечір, присвячений пам'яти Драй-Хмари.

Шевченкові дні були відзначені доповіддю Ю. Дивнича і деклямаціями Гірняка і гірняківців. Був вечір пам'яти Винниченка і ще літературні вечори, що завжди притягали слухачів, які ніколи не хотіли зразу після доповіді йти до дому, а завжди ще лишалися поговорити.

Образотворча секція продемонструвала поточну роботу своїх членів найповніше. Як хтось сказав: „сидить дома, намалює, а тоді тягне до клюбу, щоб люди подивились". Дійсно, на одній з стін залі клюбу уже уходить в блакитну далечінь міст через Гудзон — данина артиста-маляра Радиша Ню Йоркові.

Митці влаштували за рік 8 вечорів. Була цікава доповідь С. Литвиненка про скульптуру, доповіді проф. В. Січинського, А. Малюци, О. Кузьми.

Музична секція дала 7 вечорів Був вечір піяніста проф. Р. Савицького, вечір тріо, в складі — В. Цісика, І. Недільського і піяністки Чапельської, концерт скрипачки О Тарновської-Когут, доповідь І. Соневицького про сонату, з музичними ілюстраціями, та інші. Всі вечори музичної секції завжди були на високому рівні.

Ох! Нарешті журналістична секція, де я „містоголовою". Ми теж організували 2 доповіді: П. Голубенка про сучасну українську радянську пресу і Я. Чижа про не-англійських американців. Обидві доповіді викликали велику цікавість і, як Бог дасть старій управі сил або дасть нову управу журналістичної секції, то дреба організувати надалі більше доповідів на ширші теми, треба більше... годі! Краще знову про те, що зроблено, бо як давно відомо, пекло геть викладено добрими намірами.

Також у звітному періоді відбулась зустріч з білорусами, на яку прийшов дуже милий білоруський поет з пишною чуприною, читав білоруські вірші, розповідав про свій досвід з мітлою. Зустрічі з білорусами завжди приємні, поперше, легко розуміти їх мову, а подруге, над історією наших взаємин не тяжить сумного минулого.

Минулої весни був звіт Театру-Студії Гірняка, який пройшов з такою запальною дискусією, що після неї членів клюбу поменшало.

Восени сезон у клюбі відкрився урочистим балем; потанцювавши, митці і прихильники заробили трохи грошей на оплату приміщення взимку. З імпрез хіба ще згадати про зустріч Нового Року. Здасться, було аж надто охочих зустрічати Новий Рік у добрій артистичній компанії і було затісно.

Отакі підсумки. Багато зроблено, чи мало? Мені здається, що організація щотижневої культурної вечірки уже щось є. І це „щось" може бути зроблено, тільки завдяки наполегливости управи. Очевидно так само думали і заглаьні збори членів клюбу, які 20 травня винесли подяку Управі.

До нової Управи обрано: Голова — С. Литвиненко, члени: М. Бутович, Й. Гірняк, Р. Купчинський, В. Полевський, І. Соневицький, В. Чапленко.

Що ж побажати? Щоб наші митці скоріше ставали на ноги та щоб клюб, крім того, що став культурним осередком, більше міг би звернути уваги на творчі проблеми. Треба також більше зв'язку з українськими літературно - мистецькими клюбами інших міст Америки, до чого ще треба знайти відповідні форми.

Л. Дражевська

ВІДВІДИНИ ЧУЖИХ КРАЇН – СПОСІБ КРАЩОГО ПОРОЗУМІННЯ МІЖ НАРОДАМИ

В напружені хвилини теперішнього часу важливо, як ніколи, щоб люди різних країн розуміли одні одних. Вільний світ дає до цього можливості. Наприклад, тепер в американських каледжах учиться 30,000 молоді з інших країн. Сидячи в клясах з американськими студентами та відвідуючи американців удома, ці хлопці й дівчата з усього світу наочно бачать, що таке Америка та американське життя.

Як вони приїхали до Америки? Деякі приїхали частково, або повністю, на гроші, що їх спеціяльно виділив Державний Департамент на програму обміну студентами між нашою та іншими країнами. Частина молоді приїхала в рахунок програми Державного Департаменту і Департаменту Армії для студентів з окупованих країн. Дехто приїхав на стипендії, одержані від американських каледжів, або за допомогою приватних, бизнесових, професійних, чи філантропічних організацій в Злучених Державах. Дехто дістав допомогу від урядів своїх країн. Трохи більше половини цих студентів оплачували кошти подорожі самі.

Крім того, що 30,000 молоді з чужих країн студіює тут, своєю присутністю в мериканських коледжах і серед американського населення вони виконують ще одну функцію — вони стають друзями американців. Працюючи і граючи разом з американцями, вони знайомлять їх із звичаями своїх країн, з працею своїх урядів, отже стають „неофіційними послами" своєї батьківщини.

Не тільки студенти служать, як „неофіційні посли". Ще тисячі чужинців перебувають певний час в Америці, чи то за програмою технічної допомоги, чи то за програмою обміну.

Це є рух у двох напрямках, отже, важливо, щоб і американці їхали закордон і щоб чужинці приїздили до Америки. Багато американців може стати „неофіційними амбасадорами" своєї країни підчас літньої відпустки. Для молоді є багато нагод поїхати закордон за допомогою уряду. Наприклад, 75 учнів американських середніх шкіл дістануть безплатний квиток на поїздку до Европи та Близького Сходу від одної американської організації. Ця ж організація допоможе 75 студентам із 14-ти різних країн Европи і Близького Сходу приїхати до Злучених Держв.

Цього літа чимало молодих американців поїде закордон щоб працювати для американських добровільних організацій в районах, що постраждали від війни. Поїдуть, звичайно, і незалежні туристи. Але всі вони матимуть нагоду, поперше, зробити все можливе, щоб нашу країну, Америку, краще розуміли за кордоном, а по-друге, вони матимуть нагоду безпосередньо познайомитися з ідеями, звичаями і проблемами народів інших країн.

НА ЗЛОБУ ДНЯ

Дивлюсь оце, біжить добродій Дубина стрітами, поміж авта, і на червоне світло не вважає, поспішаючи.

— Гей! — заступив я йому дорогу. — Тейк іт ізі! Хочете конечно, щоб Союз Батько передчасно посмертну асекурацію виплатив вашій жінці? І куди так. Чи не на „Папа женяться"?

— Далеко важніше! — відсапнув добродій Дубина — На матч Варшава—УСТ. Хочу подивитися, як то наші з поляками контакт нав'яжуть, і хто куди кордони пересуне.

— Славно — кажу, — що ви так політичним спортом займаєтесь, хоч кажуть, що такий матч відбувся десь в Европі і навіть бандерівці мали премісувати. Але може б так ласкаві були зі мною на академію Володимира Кириловича?

— А то хто? Соліст? Акробат?

— Володимир Кирилович Винниченко — кажу повчаючо — український письменник, драматург, громадсько-політичний діяч, родився 1880 р, помер 1951 р.

— О! Винниченко! Недоглупався. Але може б ви так, Булька, вичислили зопалу і всі дати, коли він розпустив нашу армію та лишив державу безбахисною, коли їздив на поклони до большевиків, щоб його прем'єром зробили, коли баламутив еміґрацію незгірше репатріяційних комісарів?

— Не тямлю — кажу — забув, що вже і не згадаю. А от, коли видано, прим. його „Красу і силу", „Записки кирпатого Мефістофеля", — пам'ятаю. Прочитав недавно знову „Соняшну машину" та й одітхнув легше: Є вже в нас велика література, а то мурівці такий було в Німеччині рейвах робили, що виходило, що в нас і ніякої нема.

— Ет; — махнув рукою добродій Дубина, — все додаючи ходу — То розпинаємо, то коронуємо. Стара історія. А причина все одна.

— Інтересно.

— З Кулішем те саме було. З Франком те саме.

— Інтересно, добродію Дубина.

— Нічого інтересного, добродію Булька. Просто: Зайві листки в лавровому вінку.

— Ге-ге — кажу — Вичуваю, що маєте нову теорію, більш епохальну як проф. Я. Рудницький про назву „Україна". Але кажіть конкретно і ясно, бо таки хочу бути на академії.

— А я на матчу. Біжіть зі мною. Мені ніколи. І слухайте — каже він надхненно — Слава письменникам, слава митцям, що не вплітають у свій лавровий вінок політичного будяччя та буряну. Тричі слава їм, бо тоді маємо великих мистців, маємо мир у громаді. І мабуть і державу тоді швидше мали б;

— Браво — кажу — Революційно! Словом: Українські письменники, поети, для добра батьківщини, подалі від міністерських портфелів!

— А щоб ви знали! Та ці ж фантасти діють з живими людьми як зі своїми літературними персонажами!

— Знаменито!

— У політиці виходить література, в літературі політика. П'ятдесять років потім розбіраємося, що де і куди і як, та споримо, чи великий був чи малий, чи правий чи неправий, та прощаємо, та забуваємо. Ще й не погодилися добре, а гут вже тобі новий таке наплутав, що і за сотню років не розбереш. Були б з них тільки письменники, були б великі мистці. І разом сьогодні Володимира Кириловича тихим словом згадали б, без злоби. А так... Бувайте, я біжу...

— Та стрівайте, — кажу — та скажіть усе...

— Все? Ет, язик аж свербить. От такий знаменитий реаліст у літературі! Золото — реаліст! Захиплююся! А в політиці знаєте що?

— Ну?

— У політиці футурист, фантаст, сюрреаліст! І Костецького „камбрбум" перевершив своїм „кондордизмом"!

Аж заткало мені від останньої фрази. Хотів було, спам'ятавшись, сказати що добродієві Дубині, та він щезав уже у челюстях собвею.

Іду оце на академію Володимира Кириловича та й думаю-передумую. Справді епохальна теорія добродія Дубини про зайві листки в лавровому вінку. Чудацькі думки, химерні. Ще трохи і повірю, що вони правдиві. А якже ви?

Клим Булька

Нові Книжки

„Клюб Приятелів Української Книжки" випустив з друку 5-ту книжку, а наме І. Смолія: **„Кордони падуть"**, повість. Двобарвна обкладинка М. Левицького. Книжка має 160 сторін. Книгарська ціна $1.50.

„Кордони падуть" це повість з часів 1939-41 рр., коли в Галичину в рядах большевицької армії приходять і українці з Великої України. Зустрічаються розділені досі кордонами сини одного народу і відразу знаходять одну спільну ідею — ідею визволення України з московського ярма. Навіть „всесильне" НКВД не в силі зупинити стихійного процесу духового об'єднання західної вітки українського народу з материком у спільній боротьбі з окупантом.

Кохання дівчини-галичанки й учителя з Полтави — це тло, на якому автор (молодий галицький письменник) блискуче розв'язує основний задум свого твору: тріюмф ідеї соборности!

Читайте цю книгу! Вона допоможе Вам зрозуміти ще краще, чому і тут, у вільному світі, ворожа рука ділить нас на „східняків" і „західняків", католиків і православних, давноприбулих і новоприбулих і т. д.

„Клюб Приятелів Української Книжки" випускає річно 12 книжок переважно сучасних українських письменників. Поодинокі книжки коштують від $1.00 до $2.00, а річна передплата значно дешевша, бо лише $9.50 в Канаді і ЗДА. В Австралії і Великій Британії річна передплата виносить фунтів 4-0-0, а в інших країна $10.00. Адреса КПУК:

Ukrainian Book Club
834 1/2 Main St.
Winnipeg, Man. Canada

В ВЕРХОВНОМУ СОВЄТІ

В Києві 16 квітня відбулося перше засідання першої сесії верховного совєту УССР. Засідання відкрив О. Корнійчук, як голова верховного совєту. Головною темою „обговорення" був проєкт бюджету, що його зачитав депутат Г. Л. Сахновський, міністр фінансів УССР. Проєкт бюджету, назначений сумою 17.303,1 у прибутках та 17.245,5 карб. у витратах, депутати, як і прийнято, визнали „відповідаючим корінним інтересам трудящих України, важливим кроком на шляху до дальшого зміцнення нашої батьківщини" і прийняли без заперечень. Самий тільки Сахновський, по сталінськи критикуючи своє урядування в минулому році, признав, що бюджет був переобтяжений видатками на утримання органів державних правлінь. На цей рік ті видатки в своєму проєкті він обнизив до 1.524,5 мил. карб. і заявив, що „проведенням скорочень джерела економії видатків по управлінню не вичерпаються".

ДЕЛЕҐАТКА СОЮЗУ УКРАЇНОК НА КОНВЕНЦІЇ ГФЖК

Голова Союзу Українок Америки, п. Олена Лотоцька, взяла участь в Конвенції найбільшої жіночої організації в Америці, Генеральної Федерації Жіночих Клюбів, як делеґатка СУА, афілійованого з ГФЖК. Конвенція відбулась цього року в Гюстон, Тексас. Усіх делеґаток було 2.000.

Склавши привіт конвенції від СУА, п. Лотоцька сказала коротко про діяльність СУА і з'ясувала важливі питання, які в теперішній момент зустрічає ця українська жіноча організація.

Зокрема заінтересувала делеґатка проблемами бувших ДП, а теперішніх нових іміґрантів в Америці, які перетерпіли довге скитання в Німеччині й тепер знайшлися у новій невідомій їм країні, де мусять швидко пристосовуватись до тутешнього життя, у чім потребують помочі. Таку поміч, казала українська делеґатка, старався подати між іншими і Союз Українок Америки.

На конвенції вже перед тим дискутовано справу Світової Федерації Жіночих Клюбів. Тому п. Лотоцька, нав'язуючи до цієї дискусії, згадала теж про Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (СФЖО), засновану в 1948 році на конґресі у Филаделфії. Вона з'ясувала діяльність СФУЖО та представила її дотеперішні досягнення.

Інформації про СФУЖО заінтересували провід Конвенції, який запросив п. Лотоцьку до комісії міжнародних зв'язків, де вона як містоголова СФУЖО подала дещо більше про цю організацію. Американок дуже зацікавило те, що СФУЖО вже вспіла об'єднати центральні українські організації у Злучених Державах, Канаді, Бразилії, Аргентині, Англії, Бельгії, Німеччині й Австралії.

Пані Лотоцька промовляла на пленумі Конвенції 15 травня. Наступного дня відлетіла до Вашинґтону, де брала участь в конґресі для справ громадянства у Злучених Державах, заступаючи Союз Українок Америки.

ПІДПАЛИЛИ ЖИВЦЕМ НЕГРСЬКОГО ПРОВІДНИКА

Норфолк, у стейті Вирджінія. — Поліція шукає двох білих людей, які облили газоліном і підпалили одяг Джозефа Манн, провідника негрської церкви. Вони схопили проповідника недалеко його церкви, затягнули до свого авта, завезли на якесь подвір'я, там облили газоліном, підпалили сірником і втекли. Провідник вибіг на вулицю, де інші негри погасили вогонь і врятували йому життя.

ЗВІТ

з місячних пожертв Злученому Українському Американському Допомоговому Комітетові у Филаделфії

(За березень 1951)

Филаделфія, Па: Павло Пехун, Г. Бакалецький, Ольга Ляшкевич, всі по $5; Об'єднання б. Вояків Укр. Армії, чл. вкладка $10.

Вилбуртон, Па: В. Пукеца $5.

Ню Йорк, Н. И.: Укр. Демокр. Клюб — Жіноча Секція $10; Павлина Сунявська $10; Володимир Якимович, Василь Ватазишин, Роман Білинський всі по $5.

Мерси, Н. И.: Д-р Богдан Гарбовський $5.

Гудсон, Н. И.: Стефан Гавришко $5.

Джерзи Ситі, Н. Дж.: Марія і Мелетій Сверида $10; Андрій Несвячений і А. Лєвуш по $5.

Нюарк, Н. Дж.: Володимир Фурсік $10; Іван Трухан $5.

Пассейк, Н. Дж.: Атаназій Дзіковський $5.

Янгставн, Огайо: Микола Талецький $5.

Клівленд, Огайо: Петро Лемчишин і Г. Візевський по $5.

Кінсмен, Огайо: М. Фреік з дружиною $10.

Шікаґо, Ілл.: Тов. ім. Шашкевича „Провидіння" Відд. 55, членська вкладка $10; Михайло Удовиченко, Іван Гончаров, Василь „Ко" — всі по $5.

Дітройт, Міш.: Петро Скіра, о. Д. Кузів по $5.; Українська Євангельсько-Реформована Церква $20.

Істон, Мд.: Ф. А. Шванінґер $5.

Балтімор, Мд.: Р. Лаба $5.

Колчестер, Конн.: И. Бусель $5.

Джастин, Текс.: М. Олеярчук $5.

Барлєсон, Текс.: Іван Герич $5.

Стівенвилл, Тексас: Михайло Заяць $10.

Дорчестер, Масс.: Л. Височанський $5.

Ст. Оґустін, Фльорида: Микола Білан $5.

Стилвотер, Окл.: Горпина Тупиця $10.; Володимир Гуменицький $10.

Милвоки, Віс.: Іван Оліяр $5.

Сиракюз, Інд.: Олекса Дзємюк $10.; М. Скрумеляк $10.

Комо, Місс.: Іван Різенко $15.

Зложили $3.00: О. Згибай,

Зложили по $2.00: И. Ліцовський, Р. Завадович, В. Моран, І. Гута, К. Приплеч, І. Русен, І. Зісн, І. Оліяр, Ф. Ясновський;

Зложили по $1.00: Ева Окрепкій, М. Которинський, о. М. Гіль, Т. Морозовський, П. Ясиновський, А. Барчуг, М. Олійник, Д. Кармалюк, М. Лаба, И. Писаренко, В. Моран, Г. Поптанич, Т. Колодзінський, О. Дзємюк, Д. Радисвський, Анастазія Боренко, А. Курман, П. Мотрук, І. Пастух, Н. Лешняк, М. Ратушний, Гр. Фако, П. Костий, В. Савінко, І. Вакоряк, Ф. Стахира, І. Розванюк, А. Андрейців, А. Генсьоровський, П. Мочерад, М. Сенета.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILA. 5, PA.

● **353 офіцери випускники** Військової Академії Вест Пойнт імену- В АМЕРИЦІ

УКРАЇНЦІ В ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Дня 26 квітня в палаті громад, по інтерпеляції посла И. Вінтерботтона, говорено про хід натуралізації чужинців у В. Британії. Посол Вінтерботтон звернув увагу міністрові внутрішніх справ, що до 31. 1. натуралізувалося тільки 7% поляків, які пройшли через ПКПР (корпус поселення) та що колишні польські вояки, користаючи з усіх привілеїв, відхиляються від обов'язків, які мають британські вояки з резерви „3", а тим викликають серед британців незадоволення.

Посол Вільям Тілінґ при нагоді цієї дискусії запитав державного секретаря для внутрішніх справ, скільки українців у цій країні, яку працю вони виконують та як багато їх може зголоситися по британське громадянство. Міністр Ід відповів: „Люди, які давніше жили на територіях, що становлять Україну, провадяться як приналежні до різних держав, до яких ті території належали, а тому не можливо ствердити, скільки їх усього у З'єдиненому Королівстві та скільки зголосилося по натуралізацію. Але відомо, що в З'єдиненому Королівстві проживає к. 23 тисячі давніших мешканців України, які прибули до З'єдиненого Корол. в характері добровільних европейських робітників, 8 тисяч людей, які прибули як військовополонені, і 5 тис., які прибули як члени польських збройних сил. Ті з першої і другої груп були скеровані до виробництв, де бракувало робочих рук, головно сільського господарства, текстильної промисловости та копалень вугілля. Нема інформацій щодо затруднення людей третьої групи. Дуже мало осіб у цих групах мають право зголошуватися по натуралізацію".

За даними міністерства внутрішніх справ виходить, що українців у В. Британії приблизно 36 тисяч. В головному це покривається з дотеперішніми підрахунками українських установ на цьому терені. Певні корективи та уточнення цього числа може принести недавній перепис населення. В справі перебування українців у цій країні та чисельности української групи управа СУБ-у перед урядовими чинниками склала відповідні меморіяли та заяви ще вліті м. р., коли міністр внутр. справ в подібній дебаті дня 6. 7. 1950, вираховуючи національні групи в Британії, українську групу поминув.

(У. Д.)

ЧЕРВОНІ КОЛЕКТУЮТЬ ФОНДИ

Гонґ Конґ, 4 червня. В комуно-китайській пресі почалася сильна пропаганда за збіркою фондів на закупно „більше літаків, більше гармат і більше танків" для війни в Кореї. Акція збірки фондів, що є рівнозначна з новою формою комуністичного здирства зубожілого населення, вестиметься впродовж найближчого пів року і вона охоплює всі прошарки ще не цілком „здеклясованого" китайського загалу: робітників, селян, купців і промисловців та інтелігенцію. Ясно, що зброя може бути закуплена тільки в Совєтському Союзі.

КАТОЛИЦЬКИЙ ШЕМАТИЗМ ЗА 1950 Р.

Ню Йорк. — Накладом видавництва Бензінґер Бротерс появився з друку „Кетолик Реджістер" за 1950 р., що подає статистику католицьких церков, місій, манастирів, шкіл і добродійних установ у Злучених Державах, на Алясці та Гавайських островах. Католицького населення в минулому році було 28,634,878, отже на 868,737 більше ніж у попередньому році. Найбільший католицький осередок — місто Шікаґо з 1,726,533 вірними, а найбільша катол. дієцезія — це Бруклин, Н. И. з 1,294,026 вірними. В минулому році перейшли з інших віровизнань до католицького 121,950 осіб. Священиків у ЗДА є 43,889, між ними 919 прибуло в 1950 році.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕМБРИДЖ, ПА. — Подається до відома всім членам і членицям Бр. св. Василія Великого, від. 161, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в годині 7. ввечорі, у власній салі. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути точно на означений час, тому, що є справи, які вимагають більшого числа членів до вирішення. Також просимо не забувати за свою організацію і на збори привести нових кандидатів в члени У. Н. Союзу. Пригадуємо довгуючим членам, щоби вирівнювали свої залеглості. — Уряд.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 12:30 вполудне і в такий самий час відбуватимуться збори впродовж липня і серпня. Для вигоди членів секретар буде в Народнім Домі в суботу перед зборами від год. 5 до 9 ввечорі і буде полагоджувати всякі відділові справи. Хто платить місячно, обовязаний платити точно не пізніше як до 25-го в місяці, а хто не заплатить два місяці, такий член буде суспендований. На зборах будуть роздавані дивіденди від У. Н. Союзу. Збори і відбирання вкладок відбуваються завжди в Народнім Домі при 4655 Martin & Michigan Aves. — І. Форись, предс.; М. Ґузиляк, кас.; П. Кізел, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться в У. Н. Домі 10. червня в 1. годині пополудні. Проситься членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: М. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр. і кас.; І. Жук, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Піврічні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 9. червня, в год. 7:30 ввечорі, в гали під ч. 4950 So. Paulina St. Всі члени мають обовязково явитись на збори, бо є важні справи до вирішення, як рівнож буде роздача дивіденди від У. Н. Союзу. — Г. Гарасим, секр.

БАЛТІМОР, МД. — Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 2-ій пополудні, в У. Н. Домі, 3101 O'Donnell St. Просимо всіх членів прибути на час і вирівняти свої вкладки. Маємо теж інші справи до вирішеня. — За уряд: И. Мармаш, предс.; І. Малко, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в 2-ій годині пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Рівнож пригадується всім членам, щоби прибули на ці збори і забрали свої дивіденди-чеки від У. Н. Союзу. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запор. Січ, від. 155, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в пятницю, 8. червня, точно в год. 7. ввечорі, в галі де звичайно. Проситься членів прибути на час та вислухати звідомлення, яке здасть балевий комітет. — За уряд: М. Чумер, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 9-го червня, в год. 8-ій ввечорі, в У. Н. Домі, 212 Фултон вул. На порядку нарад звіти урядників і контр. комісії, роздача членам дивіденди від У. Н. Союзу, принимання нових членів. Довгуючі члени повинні вирівняти свої довги. — За уряд: А. Поливчак, предс.; П. Остапчук, секр.; М. Маркович, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, подає до відома, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9-го червня, в год. 7. ввечорі, в укр. правосл. галі, 675 Савт 19. вул. Проситься членів прийти на збори, на яких буде звіт уряду і контр. комісії, а також будуть роздавані чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — Г. Дорошенко, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

БРОНКС, Н. И. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в годині 8. ввечорі, в галі, де звичайно відбуваються. Просимо прибути на означений час та забрати собі свої дивіденди від У. Н. Союзу. — Т. Давидів, предс.; С. Завадовський, кас.; М. Франко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. И. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в год. 8-ій ввечорі, в церковній залі при 7-мій вул. Проситься членів прийти громадно, бо є дуже важна справа щодо купівлі Народного Дому. — За уряд: І. Малець.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 9. червня, в год. 7. ввечорі, в Домі Громади, 3322 St. Lawrence St. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів бути присутніми на зборах, бо маємо важні справи до вирішення, а теж контроля здасть звіт за минулих 6 місяців. — За уряд: І. Жмутин, предс.; І. Сорока, кас.; А. Хромяк, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 2-ій пополудні, в парафіяльній галі, 45-47 Hope Ave., Passaic, N. J. Просимо членів прийти на збори та вислухати звіту за 6 місяців. Довгуючих членів просимо прийти і вирівняти свої залеглі вкладки. — М. Філь, предс.; Г. Яськів, секр.; В. Палюх, кас.

ПОВІТРЯНІ ОСТОРОГИ НА КРАЄВІ РОЗМІРИ

Нюбурґ, Н. И. — Команда повітряної оборони наказала переводити повітряні остороги на краєві розміри принаймні тричі, або навіть і чотири рази на тиждень. Такі вправи почнуться з кінцем теперішнього місяця. Остороги будуть іти з Бази Стюарт Ер Форс до 150 ключевих вузлів на просторі ЗДА, які вже придбали належні телефони, щоб повідомити урядовців цивільної оборони. Повідомлення будуть мати назву „Тест Вайт" („Білі Спроби") і будуть видавані в незаповіджених наперед відступах часу й годинах, щоб підготовити населення до справжніх осторог на випадок нападу ворога. Вправи будуть відноситися радше до працівників цивільної оборони й добровольчих організацій ніж до загалу населення.

● **В Східній Німеччині відбулася** влаштована комуністами комедія „плебісциту" проти реміліторизації. Не зважаючи на погрози і терор, тільки частина німецького населення взяла апатичну участь в тій комедії.

● В комуністичній Болгарії продовжується чистка комуністичних лідерів, що були колись найближчими співробітниками Георга Дімітрова, покійного болгарського „Леніна."

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 22. травня 1951 р. померла в 60. році життя члениця Бр. св. О. Николая, від. 175 У. Н. Союзу в Дітройт, Міш.,

ТЕКЛЯ КОРЧИНСЬКА.

Покійна походила зі села Жуків, пов. Золочів, Зах. Україна. Полишила в смутку сина Стефана, дочку Марію, зятя, невістку, три внуки, два брати, дві сестри.

Похорон відбувся 26. травня при участи родини, членів Бр. св. О. Николая і знайомих з погребового заведення до церкви св. І. Хрестителя, а відтак на Holy Sepulchre Cemetary. — В. Їй П.!

В. Бартош, секр.

Дня 21. травня 1951 р. померла в 59. році життя

АННА ДЕЦИК,

члениця Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл.

Покійна родилася в селі Купневичі старі, пов. Рудки, Західна Україна. Полишила в смутку мужа Петра, сина Михайла і дочку Марію.

Похорон відбувся 24. травня, при участи родини, знайомих і членів від. 221 з гр.катол. церкви св. Николая відпроваджено на вічний спочинок на цвинтар св. Николая. — В. Їй П.!

Т. Шпікула, секр.

Дня 24. травня 1951 р. помер член Бр. св. О. Николая, від. 104 У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н.Дж.

ТЕОДОР ЮЩИК.

Покійний родився 1879 р. в селі Дудинці, пов. Сянік, Зах. Україна. Вступив до У. Н. Союзу в 1906 р. Був якийсь час предсідником відділу. Полишив у смутку жінку Марію і синів Володимира і Івана.

Похорон відбувся 28. травня при участи родини і членів Бр. до гр.-катол. церкви Усп. Пресв. Богородиці, а відтак на цвинтар тоїж назви. — В. Й. П.!

М. Зельвак, секр.

● **РОЗШУКИ** ●

Пошукує свого вуйка, **МИХАЙЛА ТИСЯКА**, який походить з Велдіжа, Зах. Україна і виїхав до Америки по першій світовій війні. Зголошення на адресу:
ANTHONY PETRIW
345 — 43rd St., Brooklyn, N. Y.

● **РЕАЛЬНОСТИ** ●

ДІМ В МЕРІЛЕНД СТЕЙТІ, 7 кімнат, електрика, 48 акрів землі, велика стайня і менші забудування. Сейчас до обняття. Ціна дешева. Голоситись до:
A. HOPPE
223 E. 7th St., New York City

ТАРЗАН, ч. 2606. Поновна зустріч

— Хто це такий — оці два? — запитався Ґрідлі. — Не знаю. Мабуть це теж в'язні, — відповів Тор.

— Хто ви такі? — спитався Тор, підносячи голос. — Якщо ви говорите до нас, то ми не розуміємо, — відповів знайомий голос по-англійськи.

— Та ж це д-р Френклін! — крикнув Ґрідлі і додав: — Ви тут? А де Дорис?

— Я теж тут, Ясоне, — відповіла Дорис спокійно.

— Що вони зроблять з нами, Ясоне? — спитала боязко Дорис. — Мабуть киную нас на поталу їхнім самицям, якщо ми не втечемо — відповів Ґрідлі повагом.